

Ситуација на Корејском полуострву поново се драстично искомпликовала. Све је почело када су америчким представницима који су недавно посетили Северну Кореју, показали завод за обогаћивање уранијума у нуклеарном центру у Ненбену, где, тобоже, функционише око две хиљаде центрифуга. Бројка и није нека нарочита да би се говорило о почетку производње „фила“ за атомску бомбу, али је сасвим довољна да се озбиљно уплаши обичан човек на Западу, који се најези и при самом спомињању Северне Кореје.

И даље се настављају полемике о законитости деловања Северне Кореје са аспекта међународног права. Јасно је, међутим, да нико не може лишити суверену државу права да се несметано бави мирном нуклеарном делатношћу. То је фиксирано и у основном документу шестостраних преговора – заједничкој изјави, која је усвојена у септембру 2005. године. Друга је ствар што Пјонгјанг такву делатност треба да стави под режим гаранција МАГАТЕ, што претпоставља повратак Северне Кореје у Споразум о неширењу нуклеарног наоружања као ненуклеарне државе. Треба подсетити и на то да резолуције Савета безбедности ОУН 1718 и 1874 предвиђају неопходност одустајања Северне Кореје од свих нуклеарних програма до обнављања потпуне сарадње са међународним режимом неширења оружја за масовно уништавање.

Наравно, у целокупној тој историји има много загонетки. Као прво, како су могли Севернокорејанци да пред носом Американаца створе велики објекат за обогаћивање урана, имајући у виду да се центар у Ненбену налази малтене под даноноћним будним оком целокупног арсенала обавештајних средстава Пентагона? Експерти су допуштали, да Северна Кореја има десетак – двадесетак центрифуга, које је својевремено добила из Пакистана као експерименталне обрасце, а сада се испоставља да их, у крајњој линији, има неупоредиво више. И може се претпоставити да је Пјонгјанг на сто ставио не све своје нуклеарне карте, већ само оно што је сматрао целисходним да покаже.

Друго је питање колико су озбиљни планови стварања ЛВР у земљи, која очигледно не може располагати развијеном атомском индустријом и која осећа хронични дефицит

финансија и технологија? Производња у ДНРК целокупне неопходне опреме и компонента тешко да је могућа, а њихов увоз је забрањен, јер су на снази међународне санкције према Северној Кореји.

Међутим, чак и интересовање за нуклеарну делатност ДНРК је потписнуто у други план под утицајем драматичног заоштравања међукорејских односа. Пјонгјанг је 23. новембра извршио концентрисани артиљеријски напад на јужнокорејско острво Енпхендо, које се налази на удаљености од 12–15 километара од територије Северне Кореје. У том нападу погинула су четири лица, двадесетак њих је рањено, и нанета је озбиљна материјална штета.

Овде треба рећи да се Пјонгјанг, објашњавајући ту акцију, позвао на агресивно деловање Јужне Кореје, која је тих дана изводила крупне војне маневре на острву са обављањем ракетно-артиљеријских бојевих гађања, додуше, не по територији ДНРК, већ у страну морске акваторије, која се још од времена окончања корејског рата и нерегулисаности питања о разграничењу морског простора између Севера и Југа, сматра спорном између Јужне и Северне Кореје. Осим тога, Јужнокорејанци унапред нису упозорили своју сабраћу о плановима извођења гађања и нису се освртали на молбу Пјонгјанга да одустане од планова извођења маневара у непосредној близини територије Северне Кореје.

Карактеристично је да свака од страна сматра себе жртвом агресије. Севернокорејанци се позивају на то да је по њиховом уверењу острво Енпхендо окружено територијалним водама ДНРК. Из тог разлога, кажу у Пјонгјангу, Република је била принуђена да реагује на паљбу противничке стране „у својој акваторији“ узвратним дејствима, како не би Јужнокорејанцима давали повода да мисле како ће се Пјонгјанг ћутке помирити са америчко-јужнокорејском варијантом разграничења морских акваторија у Жutom мору.

Међутим, чак ако ова логика и има под собом основу, узвратна реакција Северне Кореје на потезе јужњака – уз сву провокативност понашања последњих - била је очигледно асиметрична и неадекватна. Јер је паљба осута по густо насељеном острву, чију припадност Јужној Кореји Пјонгјанг нипошто не оспорава.

Инцидент већ има озбиљне политичке последице. САД, Јапан, као и већина западних земаља, у потпуности сваљују кривицу на ДНРК. Сеул разматра могућност покретања питања пред Саветом безбедности ОУН: међутим, за то је неопходно да се постигне

сагласност свих сталних чланица Савета безбедности, што није ни мало лако.

У изјави МИП Русије, објављеној истог дана, не помиње се извор агресије, већ се само садржи позив обема корејским странама да „испоље суздржаност и не допусте акције које би могле довести до ескалације војне конфронтације на Корејском полуострву“. У аналогном духу је и коментар званичног представника МИП НР Кине. Скреће на себе пажњу изјава заменика секретара Савета безбедности Русије Владимира Назарова. По његовим речима, нова експлозија напетости на Корејском полуострву нарочито брине. „Она је логична последица појачане у последње време војне активности Јужне Кореје и низа њених савезника. Маневри, када се они изводе у близини линије разграничења између корејских држава и посебно спорних региона, нарочито су провокативни“. [1]

Јужна Кореја је искористила инцидент за још једно свођење рачуна са Пјонгјангом: прекинути су сви постојећи канали за комуникације међу странама, укључујући контакте по линији Друштва Црвеног крста, везе по војној линији. Уведен је мораторијум на пружање ДНРК хуманитарне помоћи, забрањена су путовања грађана „на другу страну“. Ли Мен Бак је отворено изјавио да након конфликта који се догодио он сматра нормализацију међукорејских односа немогућим у одређеном временском периоду, и до истека рока његовог мандата на председничкој функцији он сматра немогућим да се предузимају било какви потези у циљу извлачења међукорејских односа из ћорсокака.

„Казнене мере“ се не ограничавају само тиме – према информацији јужнокорејских медија, Ли Мен Бак је већ наложио руководству оружаних снага да преиспитају мере реаговања на „севернокорејске провокације“: од суздржаног реаговања до уништавања ватрених тачака Северне Кореје, са којих ће се вршити паљба. Већ је саопштено да ће у случају нових напада у одговору бити повргнуте уништењу ракетне базе Северне Кореје, које се налазе у ватреној зони.

Од 28. новембра до 1. децембра у Жутом мору се изводе заједнички бојеви маневри Јужне Кореје и САД, у којима учествује група америчких бојних бродова. Провокативни карактер маневара састоји се у томе, што се они изводе у непосредној близини севернокорејске обале и претпостављају увежбавање десантних операција, које су у вези са искрцавањем на обалу и стварања мостобрана за офанзиву. У таквој ситуацији чак и случајни или несанкционисани пуцањ са једне или са друге стране може довести до непоправљивих последица.

Кризу у Кореји користи Вашингтон и за појачавање притиска на Кину, а могуће и индиректно на Русију. Није тајна да су ове године озбиљно искомпликовани америчко-кинески односи о најширем спектру проблема, од којих је главни и даље курс Јуана, који не одговара Вашингтону. У таквим условима Американци су активизирали оваплоћење у живот концепције „Хеџинг“ („ограђивање“), чији је централни елемент коришћење војне силе: згушњавање инфраструктуре војног присуства по периметру граница НР Кине, поред осталог посредством повећања густине, размера, трајања војно-поморских маневара, приближавања њеним обалама и регионима према којима је Кина осетљива.

Напетост која траје и повећава се на Корејском полуострву, ствара идеалне услове за оправдавање таквог модела понашања.

Групе америчких носача авиона, који већ редовно упловљавају у Жуто море (чега раније није никада било) представљају ефикасан инструмент за разнострани, укључујући психолошки, притисак на Кину, с обзиром да амерички авиони на носачима имају могућност долета до Пекинга и других животно важних центара за сасвим кратко време.

Природно, то не само да изазива оштре протесте од стране Пекинга, него га може приморати и на узвратне мере у циљу јачања сопствене безбедности.

Поражавајуће је то што је у крвавом инциденту на острву Енпхендо, који је ситуацију довео до ивице конфликта ширих размера, тешко сасвим децидно означити праве виновнике. Наравно, захваљујући мишљењу које се афирмише уз помоћ западних медија у улози дежурног „реметиоца мира“ обавезно се приказује ДНРК. У политичком смислу оспоравати саму тезу о „провокативном понашању“ Пјонгјанга сматра се апсолутно неприличним. При том се некако заборавља да се узајамно неповерење између Севера и Југа појачало након одустајања Ли Мен Бака од политике „сунчеве топлоте“, коју су водили његови претходници и којом је предвиђано да се пружа крупна помоћ северној сабраћи, да се унапређује политички дијалог и разноврсни контакти као услов за помирење и постепено зближавање две конфронтационе корејске стране.

Ли Мен Бак, као што је познато, драстично је променио курс и усмерио га у правцу изолације и подривања политичког режима ДНРК на рачун смањивања економске помоћи и путем усмереног притиска на Пјонгјанг у циљу да остваре промене његове политике у погледу најширег круга питања – од једностраног завртања нуклеарних

програма, до промене основа унутрашње и спољне политике.

Ма какав био инспиришући мотив за деловање актуелне јужнокорејске администрације, оцртава се један резултат – губљење узајамног поверења између Пјонгјанга и Сеула, усијавање напетости и настанак опасних инцидената попут потапања корвете Војно-поморских снага РК „Чхонан“, и садашњих сукоба у региону поморске границе између две корејске државе. Свака од тих епизода остаје као дубока рана у односима међу странама и, на жалост, за сада се не чини ништа суштинско како би се изашло из тог опасног стања.

Александар Воронцов, Олег Ревенко

(Фонд стратешке културе, 01.12.2010)

---

[1] „Аргументи.ру“, 24. новембра 2010.